

København 4. januar 2012

Specialkonsulent Svend Erik Gertz
Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Sendt med e-post til Svend.E.Gertz@udst.dk

Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning) – sags nr. 076.81J.261

ABA-foreningen er en forening af forældre til børn med autisme. Et af vores vigtigste mål er at fremme inklusionen af børn og unge med autisme i almindelige klasser og daginstitutioner. Hovedparten af de børn, hvis forældre vi repræsenterer, er inkluderet i almindelige folkeskoleklasser, og vi har dermed over 10 års erfaring med, hvordan succesfuld inklusion af børn med autismespektrumforstyrrelser gennemføres med succes.

ABA-foreningen støtter fuldt ud ambitionen om, at langt flere børn med særlige behov skal inkluderes i den almindelige undervisning. Men den foreslåede lovændring vil kun i begrænset omfang reducere adgangen til specialskoler og specialklasser; den vil først og fremmest fratage svage elever retten til specialundervisning *inden for* den almindelige folkeskole. Man vil forsøge at fremme inklusionen af børn med særlige behov ved at fjerne den vigtigste forudsætning for, at den kan lykkes.

Inkluderende og segregerede specialundervisning

Det er ingen naturlov at specialundervisning foregår i segregerede tilbud som specialskoler og specialklasser. § 3. stk. 2, som nu foreslås begrænset, stammer oprindeligt fra Folkeskoleloven i 1958, som for første gang gav børn i med særlige undervisningsbehov en lovsikret ret til specialundervisning i den almindelige folkeskole (dengang kaldet særundervisning). Siden 1972 har det været muligt at tilrettelægge specialundervisning i Folkeskolen i den almindelige klasse – dvs. således at barnet med særlige behov er enkeltintegreret sammen med sine "normale" jævnaldrende.

Sideløbende med Folkeskolens specialundervisning eksisterede der på daværende tidspunkt et parallelt specialundervisningssystem i Særforsorgen, målrettet børn, der ikke kunne inkluderes. Efter Særforsorgens udlægning i 1980 blev denne opdeling i *almindelig* og *vidtgående specialundervisning* videreført som en arbejdsdeling mellem kommuner (almindelig specialundervisning) og amter (vidtgående specialundervisning). Opdelingen blev formelt set ophævet i forbindelse med kommunalreformen i 2005, men lever videre i ankesystemets

bestemmelse om, at kun afgørelser om specialundervisning i mere end halvdelen af undervisningstiden (svarende til 12 undervisningstimer om ugen) kan ankes til Klagenævnet for Vidtgående Specialundervisning.

Specialundervisning i Folkeskolen har altså siden begyndelsen af 1970'erne kunne gennemføres fuldt integreret i den almindelige undervisning, og siden Salamanca-erklæringen i 1994 har det været officiel dansk politik at børn med særlige behov skulle inkluderes i den almindelige undervisning i stedet for at blive placeret i specialpædagogiske miljøer.

Til trods herfor er antallet af elever, der segregeres fra den almindelige folkeskole og placeres i specialskoler og specialklasser, bare vokset og vokset. Det er dette paradoks, den foreslåede lovændring forsøger at adressere. Men sagen er, at lovændringen hovedsageligt vil berøre børn, der i forvejen modtager specialundervisning inkluderet i almindelige folkeskoleklasser, mens den kun i mindre omfang vil begrænse antallet af børn i specialskoler eller specialklasser.

Lovændringen vil ramme inkluderede børn

Lovforslaget fratager børn med behov for mindre end 9 klokketimers (svarende til 12 undervisningstimer) specialundervisning om ugen retten til specialundervisning. I stedet skal de lovgivningsmæssigt ligestilles med andre elever, og deres behov skal tilgodeses efter bestemmelserne om undervisningsdifferentiering. Loven rammer med andre ord de børn, som før kommunalreformen var i målgruppen for almindelige specialundervisning, mens målgruppen for vidtgående specialundervisning - dvs. hovedparten af de børn som i dag visiteres til i specialskoler eller specialklasser - kun vil blive berørt i begrænset omfang.

De børn, der vil blive ramt, vil dels være dem med behov for specialundervisning i enkelte fag, dels en række af de såkaldte 'diagnose-børn', med har generelle indlærings- og adfærdsvanskeligheder – børn med højtfuncerende autisme, Aspergers Syndrom, ADHD og dysleksi. Det er børn, som allerede i dag i altovervejende grad er inkluderet i almindelige folkeskoleklasser, og som indtil nu har haft ret til ekstra ressourcer i form af specialundervisning, der matcher deres særlige behov for undervisning.

Afskaffelsen af retten til specialundervisning vil få store både pædagogiske og ressourcemæssige konsekvenser for disse børn.

Pædagogiske konsekvenser

Afskaffelsen af retten til specialundervisning vil for en meget stor del af de børn, der er enkeltintegreret i den almindelige folkeskole, betyde, at de mister retten til de særlige pædagogiske tilbud, der er knyttet til specialundervisningen. Det vil sige

- Retten til at modtage undervisning af specialuddannede lærere – jf. § 18 i Bekendtgørelse om folkeskolens specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand
- Retten til at blive udredt af Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR) – jf. § 3 i ovennævnte bekendtgørelse

- Retten til hjælpemidler og særligt tilrettelagte undervisningsmidler – jf. § 2 i bekendtgørelsen
- Retten til særlig tilrettelagt undervisning og træning – jf. § 2 i bekendtgørelsen
- Retten til specialpædagogisk rådgivning af forældre – jf. § 2 i bekendtgørelsen

I stedet vil disse børn blive underlagt de samme bestemmelser som alle andre børn – uden særlige behov – i Folkeskolen, og blive tilbudt de samme typer af pædagogiske tilbud. Men disse standardtilbud er jo netop ikke tilstrækkelige til at sikre at børn med specielle behovs trives og udvikler sig fagligt og socialt.

At undervise og støtte et barn med eksempelvis autisme i en almindelig folkeskoleklasse er en specialopgave, der ikke alene kan løftes af almindelige lærere og med de redskaber, som normalt står til rådighed i den almindelige folkeskole. For at et barn med autisme kan inkluderes med succes forudsætter det viden om de særlige læringsforudsætninger, sådanne børn har. Det kræver særlig indsigt i hvordan man forbereder barnet på skolens sociale og faglige krav, og hvordan man arrangerer særlige støttesystemer for barnet – ikke alene i klasseundervisningen, men især i frikvarterer og i andre, mere ustrukturerede sociale sammenhænge. Desuden forudsætter inklusion af et barn med autisme at de nødvendige hjælpemidler og særlige undervisningsmidler er til rådighed. En sådan specialviden om undervisning og træning af børn med autisme er ikke til stede hos skoleledere eller lærere i almindelige folkeskoler. Derfor er retten til og reglerne om inkluderende specialundervisning nødvendige for at disse børn og andre børn med sociale og faglige handicaps kan inkluderes.

Hvad bør man gøre i stedet?

Som nævnt er der intet i lovgivningen som den er i dag, der forhindrer kommunerne i at tilrettelægge en langt større del af specialundervisningen som en del af den almindelige folkeskole i stedet for i specialklasser og specialskoler. Men der har i Folkeskolen og i kommunerne været en udpræget træghed i forhold til at adaptere den politiske målsætning om at begrænse antallet af segregerede specialbørn i uddannelsessektoren. Dette er et strukturelt problem, som ikke kan løses ved at fratage en stor gruppe af svage elever retten til specialundervisning.

I stedet burde man rette sine lovgivningsinitiativer imod kommunernes administration af bestemmelserne om specialundervisning, og indføre mere tydelige økonomiske incitamentter til at foretrække inkluderende specialundervisning frem for segregerede specialundervisning.

Kommentarer til de enkelte paragraffer

Ny § 3, stk. 2 – begrænsning af specialundervisning til børn med behov for mere end 9 klokketimers støtte om ugen

Hvis ministeriet vil begrænse adgangen til segregerede specialundervisning bør man direkte adressere dette i den nye § 3, stk. 2 – fx ved at udelukke henvisning til specialskoler og specialklasser for den gruppe af børn, der er omfattet af paragraffen.

Hvis ministeriet alligevel generelt vil begrænse retten til alle former for specialundervisning – også integrerende specialundervisning - bør time-grænsen nedsættes, eller gruppen afgrænses på en mere hensigtsmæssig måde. Det er sandsynligt, at der blandt de nuværende modtagere af specialundervisning i den almindelige folkeskole, findes børn som i tilstrækkelig grad kan hjælpes i kraft af en midlertidig, supplerende undervisning – fx i form af 2-lærerordninger eller andre generelle tiltag på klasse- og skoleniveau. Men de såkaldte 'diagnosebørn' kan ikke hjælpes på denne måde. Her er en individualiseret og specialiseret indsats nødvendig, hvis de skal kunne trives og udvikle sig fagligt og socialt i almindelige folkeskoleklasser.

Ny § 3, stk. 3 – ministerens bemyndigelse til nærmere regler om specialundervisning

Den foreslåede nye § 3, stk. 3 – om ministerens nærmere regler om specialundervisning og specialpædagogisk bistand – bør også omfatte den foreslåede § 3a, således at der også udstedes en bekendtgørelse om de nyskabelser, der skal erstatte specialundervisningen for børn med behov for under 9 klokketimers specialundervisning – altså den foreslåede supplerende undervisning, anden faglig støtte og personlig assistance.

Ny § 3a

Der henvises i den foreslåede § 3a til folkeskolelovens nuværende § 5, stk. 6 som den form for særlig indsats, der skal erstatte specialundervisning for den børnegruppe, der er omfattet af udkastet til lovændring. Det fremgår dog af denne bestemmelse, at der her er tale om supplerende undervisning og anden faglig støtte af *midlertidig karakter*. Børn med generelle indlæringsvanskeligheder og neurologisk betingede sociale problemer – såsom børn med autismespektrumforstyrrelser og ADHD – kan ikke klare sig med midlertidig faglig støtte. Der vil i langt de fleste tilfælde være tale om et varigt behov.

I den foreslåede § 3a omtales desuden en ny form for støtte, nemlig personlig assistance, der kan hjælpe barnet til at overvinde praktiske vanskeligheder i forbindelse med skolegangen. For børn som har vanskeligt ved at forstå og overholde sociale regler, svært ved at forstå kollektive beskeder og som kan have besvær ved at magte skolens mange samtidig stimuli, er der ikke tale om praktiske vanskeligheder med skolegangen. Der er behov for støtte til at forstå, kapere og reagere hensigtsmæssigt på selve skolesituationen. Det kan man ikke med nogen rimelighed betegne som praktiske vanskeligheder.

Med venlig hilsen

Peter Westh

Formand for ABA-foreningen

formand@abeforeningen.dk

tlf: 40 53 47 99

Ministeriet for børn og undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Afdeling for almene uddannelser
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Att.: Specialkonsulent Svend Erik Gertz

Fremsendt som e-post (med angivelse af "Høring over udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (Inklusion)" i emnefeltet) til denne e-adresse: Svend.E.Gertz@udst.dk

Ministeriets reference: 076.81J.261

Randers, den 05. januar 2011

DCUM's høringssvar over
Udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning)

Indledning

Dansk Center for Undervisningsmiljø, DCUM, vil indledningsvis gerne sige tak for muligheden for at afgive høringssvar over *Udkast til lov om ændring af lov om folkeskolen (inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning)*. DCUM kan tilslutte sig lovforslagets hensigt om, at flest muligt af folkeskolens (og øvrige grundskolers) elever inkluderes i den almindelige undervisning og dermed får del i det brede og almindelige fællesskab i skolen, der som udgangspunkt skal kunne rumme de allerfleste børn.

DCUM's bemærkninger:

Overordnet, og gennem hele forslaget, ligger der et krav til og en forventning om en øget inklusion af flest mulig børn i den almene undervisning. I dette ligger der implicit, men ikke tydeliggjort i klare formuleringer, krav til og forventninger om, et inkluderende undervisningsmiljø. Undervisningsmiljøets kvaliteter vil være afgørende for lovforslagets succes eller fiasko, når det skal virkeliggøres. Det gode undervisningsmiljø - med gode fysiske, æstetiske og psykiske rammer og vilkår - giver gode muligheder for fx arbejdsro og koncentration, fællesskab og personlige netværk mellem eleverne indbyrdes og mellem voksne og børn.

1. »§ 3 a

Her foreslår DCUM at der tilføjes "et optimeret og godt undervisningsmiljø"; særligt med fokus på betydningen af de 1) fysiske og 2) æstetiske rammer, der fx skal understøtte alle børns læring, perception og sensoriske udvikling samt 3) gode psykiske relationer i et trygt og inkluderende fællesskab. Alle tre elementer er af afgørende betydning for undervisningsmiljøet og skal understøtte det enkelte barns trivsel, udvikling, sundhed og læring i et stimulerende undervisningsmiljø.

2. 1.2 Lovforslagets baggrund

DCUM støtter fuldt ud Salamancaerklæringen som er lovforslagets baggrund, især hvorfor og hvordan en fælles skole for alle børn skal udformes med afsæt i, at børn (alle mennesker) er forskellige og kan bidrage forskelligt og har forskellige behov, samt at erklæringen også stiller krav til ressourcer.

DCUM er bekymret for, om lovforslaget om inklusion får den ønskede virkning, hvis det ikke sikres, at inklusion af flere i den almindelige undervisning ikke er eller udvikler sig til at blive primært en spareøvelse. Ressourcerne skal forblive i den fælles skole til gavn for alle børnene i den enkelte skole og det fælles skoletilbud som helhed.

DCUM mener, at en øget inklusion er helt afhængigt af en pædagogisk og organisatorisk indsats, hvor den inkluderende og pædagogiske opgave løses med udbyggede og varierede tiltag, der gavner det fælles undervisningsmiljø, til nytte og glæde for alle børn. Børn er forskellige, men har krav på lige muligheder og derfor skal tilbud, tilrettelæggelse og rammer være varierede og

DCUM er et uafhængigt statsligt center, der skal medvirke til at sikre og udvikle et godt undervisningsmiljø på uddannelsessteder og et godt børnemiljø i dagtilbud

inkluderende i et fælles fællesskab. Derfor ser DCUM gerne et godt undervisningsmiljø ekspliciteret i § 3 a. Et godt undervisningsmiljø afhænger af mange faktorer, men helt centralt er børnesammensætningen og de voksnes kompetencer og ressourcer til at håndtere forskelligheden og skabe inkluderende fællesskaber. I den forbindelse understreger DCUM betydningen af de fysiske og æstetiske rammer, der fx skal understøtte alle børns perception og sensoriske udvikling, ligesom vi understreger betydningen af gode psykiske relationer, der skal understøtte barnets trivsel, udvikling, sundhed og læring i et stimulerende og fælles undervisningsmiljø.

EVA's undersøgelse fra 2011, der viser, at skoleledere og lærere har en fælles forståelse af, at *en elev er inkluderet, når eleven har udbytte af almenundervisningen og deltager aktivt i det sociale fællesskab i almenklassen*, er en god og praktisk tilgang til en vurdering af graden af målopfyldelse. DCUM tilføjer dog, at en tilsvarende oplevelse af inklusion også skal deles af børnene / det enkelte barn og af forældrene. DCUM har allerede redskaber til brug for den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering, UMV, der kan måle dette i en vis udstrækning og centret kan videre- og nyudvikle redskaber til dette behov, såfremt, der er et ønske om det og ressourcer til det. I denne sammenhæng mener DCUM, at det er vigtigt med en klar og konstruktiv kommunikation mellem skole og hjem, hvor forældrene ved, hvorfor inklusion med særlige tiltag er vigtig og at det også for forældrene er gennemskueligt, hvad der foregår i skolen for og med deres børn.

DCUM kan tilslutte sig den beskrevne, ønskede omstilling af folkeskolen (og øvrige grundskoler) til gavn for en meget stor del af de i dag mange ekskluderede elever, i større eller mindre omfang, fra den almindelige undervisning.

3. 2.1.2 Den foreslåede ordning

Muligheden for at anvende tolærerordninger og undervisningsassistenter er nogle gode forslag. DCUM mener, at det bærende princip skal være at bruge "andre voksne" med kompetencer, der kan styrke inklusionen. Det betyder, at supplerende voksne i skolen ikke nødvendigvis har formelt erhvervede pædagogiske kompetencer. Udgangspunktet er, at hvis inklusion af flest mulige af de i dag ekskluderede børn fra almenundervisningen skal lykkes, så er de inkluderede ikke et problem der skal løses, men en ressource, der tilføres fællesskabet. Det kan kræve en mangfoldighed af kompetencer blandt de voksne i skolen, ikke mindst som led i en pædagogisk baseret inklusion. Vi mener, at en vellykket inklusion skal måles på øget trivsel, udvikling, sundhed og læring i et stimulerende fællesskabsmiljø, der gælder for og vedrører alle elever i skolen.

Den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering, UMV, kan skolerne udvide og udvikle til også at omfatte en måling af inklusionens succes, fastholdelse og fremdrift som den opleves af eleverne og forældrene. På den måde får skolerne, børnene og forældrene en pejling på om skolens fysiske og æstetiske rammer og udfordringer samt den psykiske trivsel er god og i en stadig og positiv udvikling.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

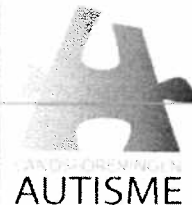
DCUM har med stor interesse læst om beskrivelsen af bestemmelserne om supplerende undervisning og anden faglig støtte, personlig assistance samt styrkelsen af normalområdet. Materialer og hjælpemidler, der stilles til rådighed for elever, mener DCUM i nødvendigt omfang bør kunne følge eleven også uden for skolen, i fritiden og i hjemmet.

Bemærkningerne om at skabe et grundlag for at følge op på og dokumentere omstillingen til en øget inklusion, vil DCUM gerne bidrage til at realisere. Centret har gennem ti år arbejdet med at indsamle og dokumentere viden om og fra praksisfeltet. Med afsæt i DCUM's erfaringer med udvikling af materialer og værktøjer til dokumentation af undervisningsmiljø i skoler og børnemiljø i dagtilbud, har centret nogle faglige forudsætninger for at løfte denne opgave i samarbejde med fx Kommunernes Landsforening, KL, Børne- og undervisningsministeriet, Danmarks Evalueringsinstitut, EVA og Den Nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation, VISO. Ligeledes vil DCUM kunne bidrage til at udvikle en dokumentationsmetode til måling af effekten af den ønskede øgede inklusion.

Med venlig hilsen

Jes Lunde
bestyrelsesformand

Ole Juhl
centerleder

Ministeriet for Børn og Undervisning

Herlev, den 29. december 2011

Høringsvar fra Landsforeningen Autisme vedrørende forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning)

Landsforeningen Autisme vil gøre opmærksom på lovforslagets betydning for elever med autismespektrumsforstyrrelser (ASF).

Landsforeningen Autisme finder det besynderligt, at man i ønsket om at styrke inklusionen, gør det ved at stramme lovgivningen på specialundervisningsområdet istedet for at indføre visionære målsætninger for inklusionen.

Inklusion betyder at medregne. For at kunne medregne elever med særlige behov er det nødvendigt, at der skabes muligheder for at deltage på lige fod.

Inklusion defineres i baggrunden for lovforslaget som, at en elev er inkluderet, når eleven har udbytte af almenundervisningen og deltager aktiv i det sociale fællesskab i almenklassen.

Elever med ASF har typisk en meget ujævn indlæringsprofil og komplekse indlæringsvanskeligheder, der gør det svært at få udbytte af almenundervisningen.

Det kræver specialpædagogisk bistand og viden at tilpasse undervisningen til elever med ASF.

Elever med ASF har vanskeligheder med social kommunikation og socialt samspil. De deltager derfor sjældent aktivt i det sociale fællesskab i almenklassen, da de mangler evnerne hertil.

Det kræver specialpædagogisk bistand at træne elevens sociale kompetencer, og støtte for at eleven kan indgå i sociale relationer med andre.

Elever med ASF har ofte store vanskeligheder med sansebearbejdning. Det kan være bearbejdning af lyd, lys, lugt og berøring, der gør det vanskeligt at opholde sig i almenklassen.

Det kræver velstrukturerede rammer og særlig indretning med mulighed for afskærmning. Ikke bare fysisk men også psykisk.

Elever med ASF har så komplekse og gennemgribende behov, at man ikke bare uden videre kan sløjfe specialundervisning, når behovet er mindre end 9 undervisningstimer ugentligt.

Der er i dag elever, der er succesfuldt inkluderet med mindre end 9 timer men som vil blive ekskluderet, hvis denne hjælp erstattes af undervisningsdifferentiering, hold og deletimer eller praktisk hjælp, som der lægges op til i lovforslaget.

Ingen af disse tiltag er målrettet vores gruppes behov.

Hvis flere elever med ASF skal kunne inkluderes i den almindelige folkeskole, så kræver det, at specialundervisning kan effektueres - selvom behovet er mindre end 9 undervisningstimer ugentligt.

Det skal stadig være op til fagpersoner at vurdere barnets behov for støtte. Skolelederne er ikke klædt på til denne opgave og bør derfor ikke kunne træffe beslutninger om specialundervisning uden konsultation med PPR eller andre faglige instanser.

Det skal endvidere stadig være muligt for lærerne at inddrage PPR og anden specialpædagogisk bistand i udredningen af barnets behov og tilrettelæggelsen af undervisningen - uanset antallet af forventede støttetimer.

Landsforeningen Autisme vil gerne inddrages i en langsigtet og gennemtænkt plan for inklusion, der tager højde for vores målgruppe særlige behov.

Med venlig hilsen

Morten Carlsson
Formand

Ministeriet for Børn og Undervisning
Uddannelsesstyrelsen
Afdelingen for almene uddannelser
Att.: Specialkonsulent Svend Erik Gertz

3. januar 2012

Høringssvar på udkast til lov om ændring af folkeskolen (Inklusion af elever med særlige behov i den almindelige undervisning)

Ordblinde/Dysleksiforeningen i Danmark har gennem Danske Handicaporganisationer modtaget ovennævnte forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen.

Indledningsvis vil vi gerne gøre opmærksom på, at denne lovændring er af største vigtighed for alle ordblinde børn og deres forældre, og vi forstår ikke, at vi ikke har modtaget denne høring direkte, især i betragtning af den meget korte høringsfrist.

Vi vil derfor gerne anmode om at komme på ministeriets høringslister, når der udsendes høringsskrivelser med relevans for ordblindeområdet.

Ny definition/afgrænsning af specialundervisning

Med lovforslaget afskaffes betegnelsen "specialundervisning" for al støtte under 12 lektioner om ugen. Ordblinde børn har ofte fået tildelt færre end 12 lektioner om ugen. Hvis der fremover skal gives ekstra hjælp, kan det alene gives efter §5 stykke 6. Her tales om midlertidig hjælp ved skoleskift, manglende undervisning eller støtte til elever, som af anden grund har behov for *midlertidig støtte*. Ordblindhed er ikke et midlertidigt problem, og der er oftest brug for langvarig og specialiseret støtte. Til gengæld kan den ordblinde elev med den rigtige støtte fungere i såvel skolen som i en senere ungdomsuddannelse. For den ordblinde elev drejer det sig om at få adgang til den samme viden, alle andre elever kan benytte sig af.

For elever i de mindre klasser kan 12 lektioner udgøre mere end halvdelen af de ugentlige lektioner, så for netop de mindre elever, vil det være særlig vigtigt, at det fra Børne- og Undervisningsministeriet fastlægges, hvilke rettigheder, det enkelte barn har til at få den relevante støtte i klassen.

Ordblinde elever udgør en betydelig del af danske skolebørn, som for de flestes vedkommende - med den rette støtte fra kompetente lærere og brug af IT-redskaber - kan gennemføre deres folkeskole, en ungdomsuddannelse og fortsætte med en videregående uddannelse og/eller blive en del af det danske arbejdsmarked med samme muligheder, rettigheder og pligter som alle andre borgere.

Ordblinde/Dysleksiforeningen finder det uacceptabelt, at man afskaffer specialundervisningen for al støtte under 12 lektioner ugentligt uden samtidig at lovfæste de rettigheder, som folkeskolens elever har til at få støtte i færre end 12 lektioner.

I Folkeskolelovens regi bør alle kommuner forpligtes til at udarbejde en strategi for inklusion af ordblinde elever og følge den op med konkrete handlinger, så den nødvendige pædagogiske støtte i form af kompetente støttelærere, IT-udstyr og adgang til digitalisering tilvejebringes.

Inklusion

Målsætningen er en øget inklusion af elever i folkeskolen. I bemærkningerne til lovforslaget (Bemærkningernes punkt 1.2, sidste afsnit) står, at ”det er vanskeligt at give en definition på inklusion”. Forudsætningen for at arbejde hen mod et øget inklusion må være, at dette begreb bliver defineret tydeligt, så alle parter har mulighed for at måle om man opnår den ønskede udvikling. Ellers bliver inklusion kun et spørgsmål om at flytte flere elever med særlige behov ind i almindelige klasser. Ordblinde elever er ofte stille og tilbageholdende børn, der forsøger at skjule sig og nødig vil vise deres vanskeligheder, og der er derfor en meget stor risiko for, at der først sent i skoleforløbet, når problemerne er blevet meget alvorlige, gives den relevante støtte til den ordblinde elev i klassen.

Ordblindeforeningen ønsker, at Ministeriet for børn og undervisning definerer, hvad der konkret menes med inklusion.

Tidlig og kompetent indsats betaler sig

Læse- og skrivevanskeligheder skal opdages så tidligt som overhovedet muligt. Al forskning i læseudvikling og læsevanskeligheder viser, at tidlig indsats er bedst og mindst ressourcekrævende. Børn, som ikke har knækket læsekoden ved udgangen af 2. klasse, skal have tilbudt en individuel læsetest, som skal afdække barnets vanskeligheder og kompetencer i forbindelse med læseudviklingen, og beskrive de strategier der skal ligge til grund for en særlig indsats for barnet. Når behovet for særlig støtte til barnet skal gennemføres i klassen, er det af største vigtighed, at hjælpen gives af en kompetent lærer, som har de relevante faglige forudsætninger for at hjælpe den ordblinde elev. I modsat fald bliver denne store gruppe af elever tabere i hele inklusionsprocessen.

Ordblindeforeningen ønsker, at landets kommuner bliver forpligtet på konkrete mål for elevernes læseudvikling og for en særlig indsats for elever, som ikke har opnået disse mål, ligesom kommunerne specifikt skal forpligtes til at støtteforanstaltninger til ordblinde elever gennemføres af lærere, som er fagligt kompetente på dette område.

Forældrenes retssikkerhed og skolelederens beføjelser

Ved den seneste revision af bestemmelserne mistede forældrene muligheden for klageadgang i forbindelse med skolelederens beslutning om omfanget af specialundervisning, når det drejer sig om mindre end 12 lektioner pr. uge. Hidtil har forældrene kunnet anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering, hvis de mente at deres barn havde særlige behov. Denne mulighed bortfalder, hvis lovforslaget bliver vedtaget. Det vil betyde, at forældrene fuldstændigt mister muligheden for indflydelse på, hvordan deres barns behov skal varetages. Barnets behov overlades fuldstændigt til en enkelt person, nemlig skolelederen, som ikke nødvendigvis har indsigt i læsning og læsevanskeligheder.

Ordblindeforeningen ønsker, at forældrene fortsat skal have mulighed for at anmode om en pædagogisk-psykologisk vurdering. Ordblindeforeningen ønsker også, at forældrene har klageadgang, hvis de ikke er enige i skolelederens vurdering af barnets behov for supplerende støtte.

Kompenserende hjælpemidler, it-udstyr

Mange ordblinde elever har behov for kompenserende it-udstyr til brug for læsning og skrivning. Lovforslaget pålægger den enkelte skole at opfylde dette behov. Ordblindeforeningen kan ikke

tilslutte sig denne ændring, idet det ikke er ordblindeforeningens erfaring, at den enkelte skole er økonomisk, pædagogisk og teknisk klædt på til denne opgave.

For mange ordblinde elever erstatter digitale bøger og it-udstyr de trykte bøger og materialer og alle elevens undervisningsmaterialer ligger på elevens pc. Derfor er eleven nødt til at kunne have sit hjælpemiddel med sig hjem for at kunne lave opgaver, hjemmearbejde, vise forældrene sit arbejde, m.m. Lovforslaget forhindrer tilsyneladende denne mulighed, og det kan Ordblindeforeningen derfor ikke tilslutte sig.

For ordblinde elever på frie grundskoler, privatskoler og efterskoler m.m. har deres skole mulighed for at søge it-udstyr m.m. via Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte. Denne mulighed bortfalder tilsyneladende efter lovforslaget, og et meget stort antal elever i den undervisningspligtige alder vil dermed være uden mulighed for adgang til nødvendige hjælpemidler. Denne ændring kan Ordblindeforeningen ikke tilslutte sig.

Ordblindeforeningen ønsker, at tildelingen af kompenserende hjælpemidler til elever med særlige behov skal foregå centralt i den enkelte kommune, og at det skal sikres, at den enkelte skole råder over den nødvendige pædagogiske og tekniske support. Eleven skal have adgang til sit hjælpemiddel både i og uden for skoletiden, og det skal pålægges kommunen, at garantere pædagogisk og teknisk support af dette udstyr. Muligheden for at søge hjælpemidler i en central ordning skal bevares for frie skoler, privatskole og efterskoler.

Økonomien for frie grundskoler, efterskoler for ordblinde og privatskoler

Lovforslaget indeholder ændringer af de økonomiske forhold for frie grundskoler, efterskoler for ordblinde og privatskoler (Bemærkningernes punkt 2.1.2, sidste afsnit). Der går et meget stort antal elever med læse- og stavevanskeligheder på frie skoler og privatskoler. Der skal fortsat være mulighed for, at skolerne har mulighed for at tilbyde elever med særlige behov supplerende undervisning enten ved at kunne trække på egen pulje eller ved at søge midler via Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte som nu.

I Danmark har vi et helt særligt tilbud til ordblinde elever i form af de 21 efterskoler for ordblinde. De løser hvert år en meget stor og vigtig opgave for et stort antal elever, og mindsker dermed presset på kommunernes ressourcer. Lovforslaget betyder, at skolerne vil miste deres særlige taxametertilskud og dermed ikke kan opretholde deres undervisningstilbud.

Ordblindeforeningen kan ikke tilslutte sig ændringer i de økonomiske forhold for frie skoler, privatskoler og efterskoler og ønsker en økonomisk ordning, som kan fastholde disse tilbud for ordblinde elever.

Vi står gerne til rådighed for en uddybning af vore kommentarer.

Med venlig hilsen

Lone Njor Hulth
Sekretariatsleder